III

(Előkészítő jogi aktusok)

EURÓPAI KÖZPONTI BANK

AZ EURÓPAI KÖZPONTI BANK VÉLEMÉNYE

(2020. szeptember 18.)

az (EU) 2016/1011 rendeletnek az egyes harmadik országbeli referencia-árfolyamok mentessége, valamint egyes megszűnő referenciamutatókat helyettesítő referenciamutatók kijelölése tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet iránti javaslatról

(CON/2020/20)

(2020/C 366/04)

Bevezetés és jogalap

2020. szeptember 8-án az Európai Központi Bank (EKB) az Európai Unió Tanácsától azt a felkérést kapta, hogy alkosson véleményt az (EU) 2016/1011 rendeletnek az egyes harmadik országbeli referencia-árfolyamok mentessége, valamint egyes megszűnő referenciamutatókat helyettesítő referenciamutatók kijelölése tekintetében történő módosításáról szóló európai parlamenti és tanácsi rendelet iránti javaslatról [1] (a továbbiakban: a javasolt rendelet).

Az EKB véleményalkotásra szolgáló hatásköre az Európai Unió működéséről szóló szerződés 127. cikkének (4) bekezdésén és 282. cikkének (5) bekezdésén alapul, mivel a javasolt rendelet olyan rendelkezéseket tartalmaz, amelyek a) relevánsak a monetáris transzmisszió szempontjából, és így érintik a Központi Bankok Európai Rendszerének (KBER) a Szerződés 127. cikke (2) bekezdése szerinti, a monetáris politika meghatározására és végrehajtására vonatkozó feladatát, és b) érintik a KBER-nek a Szerződés 127. cikkének (5) bekezdése szerinti azon feladatát, hogy támogassa a hatáskörrel rendelkező hatóságokat a pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó politikáik zavartalan megvalósításában. Az Európai Központi Bank eljárási szabályzata 17.5. cikkének első mondatával összhangban a Kormányzótanács fogadta el ezt a véleményt.

Általános észrevételek

1. ***A javasolt rendelet célkitűzései***

1.1 Az EKB üdvözli a javasolt rendelet arra irányuló fő célkitűzését, hogy az (EU) 2016/1011 európai parlamenti és tanácsi rendeletet [2] akként módosítsa, hogy az Európai Bizottságot felhatalmazza végrehajtási jogi aktus elfogadására olyan jogszabályban előírt helyettesítő ráta kijelölése érdekében, amely a törvény erejénél fogva kiváltana bizonyos referenciamutatókat, amelyek közzétételének megszűnése jelentős zavart idézne elő az uniós pénzügyi piacok működésében, és amelyek vonatkozásában a szabályszerű megszüntetésre irányuló felügyelt eljárás van folyamatban [3]. A Bizottság végrehajtási jogi aktusának hatálybalépésekor az ezen aktusban kijelölt helyettesítő referenciamutató – az (EU) 2016/1011 rendeletben foglaltak fenntartásával – a törvény erejénél fogva kiváltaná a beszüntetett közzétételű referenciamutatóra történő hivatkozásokat minden pénzügyi ügyletben és eszközben, illetve befektetési alap teljesítményének mérésére való felhasználás esetén, amennyiben ezek nem tartalmaznak megfelelő biztonsági rendelkezést.

---

[1] COM (2020) 337 final.

[2] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2016/1011 rendelete (2016. június 8.) a pénzügyi eszközökben és pénzügyi ügyletekben referenciamutatóként vagy a befektetési alapok teljesítményének méréséhez felhasznált indexekről, valamint a 2008/48/EK és a 2014/17/EU irányelv, továbbá az 596/2014/EU rendelet módosításáról (HL L 171., 2016.6.29., 1. o.).

[3] Az (EU) 2016/1011 rendeletnek a javasolt rendelet 1. cikke 2. bekezdésével beillesztésre kerülő új 23a. cikke.

1.2 Az EKB véleménye szerint ez hasznos kiegészítő eszközt jelent, amelynek alkalmazása megszüntetné a joghézagot, amely az (EU) 2016/1011 rendelet 3. cikkének 17. pontjában meghatározott ([4]) felügyelt szervezetekkel (a továbbiakban: uniós felügyelt szervezetek) kötött, olyan referenciamutatóra hivatkozó ügyletekben maradna, amelynek megszűnése jelentős zavart idézne elő az uniós pénzügyi piacok működésében, amennyiben ezek az ügyletek nem írnak elő megfelelő biztonsági referencia-kamatlábat vagy nem rendelkeznek azzal. Ez elősegítené az ügyletek meghiúsulása kockázatának, valamint az esetlegesen az ilyen referenciamutató megszűnéséből eredő, a pénzügyi stabilitást érintő kockázatnak a mérséklését.

1.3 Az EKB támogatja továbbá a valamely harmadik országbeli, szabadon nem átváltható fizetőeszköz azonnali átváltási árfolyamára hivatkozó és a javasolt rendeletben meghatározott további feltételeknek megfelelő, harmadik országban kezelt referencia-árfolyamok (EU) 2016/1011 rendelet alóli javasolt mentesítését ([5]). Az ilyen harmadik országbeli referencia-árfolyamok használata – a központi bankok által biztosítottak kivételével – 2021-et követően nem lesz megengedett az Unióban ([6]), kivéve, ha azok vonatkozásában egyenértékűségi, elismerési vagy jóváhagyási eljárást folytatnak le. Az EKB tisztában van azzal, hogy e feltétel teljesítése problematikus lenne, mivel az ilyen típusú referenciamutatókat az Unión kívül nem szabályozzák. Azzal azonban, hogy ezeket a referenciamutatókat mentesítik az (EU) 2016/1011 rendelet hatálya alól, az uniós felügyelt szervezetek továbbra is használni tudnák azokat.

Különös észrevételek

2. ***Az EKB-nak a közel kockázatmentes kamatlábakra a piac által történő átállás elősegítéséhez fűződő érdeke és az abban betöltött szerepe***

2.1 A referenciamutatók, és különösen a referencia-kamatlábak vagy bankközi ajánlati kamatlábak fontosak a pénzügyi piacok működése és a monetáris transzmisszió szempontjából. A monetáris politika tágabb gazdaságra történő transzmissziója azon alapul, hogy az EKB figyelemmel tudja kísérni a pénzpiacokon az EKB kamatlábpolitika-változásaira válaszul a referenciamutatókban bekövetkező változásokat. A megalapozott és megbízható referenciamutatók hiánya ezért zavarokat okozhat a pénzügyi piacokon, az EKB monetáris politikájának a döntésein keresztül történő transzmissziójára, valamint az eurorendszer azon képességére esetlegesen gyakorolt jelentős hátrányos hatással együtt, hogy támogassa az illetékes hatóságok pénzügyi rendszer stabilitására vonatkozó politikáinak zavartalan megvalósítását.

2.2 E kockázatokra tekintettel az EKB több szerepet is játszik a pénzügyi piacnak az euroövezeti kritikus referenciamutatókról a közel kockázatmentes kamatlábakra való átállásának támogatásában. 2017-ben az EKB az Európai Bizottsággal, az Európai Értékpapírpiaci Hatósággal és a belga Pénzügyi Szolgáltatások és Piacok Hatóságával (FSMA) közösen létrehozta a kockázatmentes eurokamatokkal foglalkozó munkacsoportot, amelynek titkárságát is biztosítja. 2019 októbere óta az EKB – a magánszektor által előállított fennálló referencia-kamatlábak kiegészítéseként, továbbá azzal a céllal, hogy az készenlétben álló referencia-kamatlábként szolgáljon – a már az eurorendszer rendelkezésre álló adatok alapján közzéteszi a fedezetlen, egynapos eurokamatlábat (€STR) is. A munkacsoport azt ajánlotta, hogy az €STR mint az euróra vonatkozó kockázatmentes kamatláb lépjen az EONIA helyébe, amely 2022-től meg fog szűnni. Az EKB ezenkívül részt vesz az állam szektort magában foglaló irányítócsoportban, amely útmutatást nyújt a Pénzügyi Stabilitási Tanácsnak a közel kockázatmentes kamatlábakra való globális átállás terén elért haladás áttekintésével kapcsolatban.

3. ***A LIBOR-tól eltérő referenciamutatót felváltó, jogszabályban előírt helyettesítő ráta kijelölése***

Az EKB megjegyzi, hogy a Bizottságnak a helyettesítő ráta kijelölésére vonatkozó javasolt hatásköre elsődlegesen az uniós felügyelt szervezetekkel kötött olyan ügyletekre irányul, amelyek a londoni bankközi kamatlábra (LIBOR) ([7]) hivatkoznak, mivel ez a referenciamutató 2021 végét követően nem lesz fenntartható. E tekintetben az Egyesült Királyság kormánya nemrég bejelentette arra vonatkozó szándékát, hogy módosítsa a referenciamutatókról szóló rendeletét annak biztosítása érdekében, hogy 2021 végére az egyesült királysági Financial Conduct Authority (Pénzügyi Irányító Hatóság) megfelelő szabályozási jogkörökkel rendelkezzen a LIBOR majdani megszűnését megelőző kifutási időszak oly módon történő

([4]) Az (EU) 2016/1011 rendelet 3. cikke 17. pontjának a felügyelt szervezetekre vonatkozó fogalommeghatározása a hitelintézeteket, a befektetési vállalkozásokat és a pénzügyi intézmények bizonyos egyéb kategóriáit foglalja magában.

([5]) Az (EU) 2016/1011 rendelet 2. cikkének a javasolt rendelet 1. cikke 1. bekezdésének b) pontjával beillesztésre kerülő új (3) és (4) bekezdése.

([6]) Az (EU) 2016/1011 rendelet 51. cikkének (4a) és (4b) bekezdése.

([7]) Mivel a LIBOR-t különböző pénznemekre és futamidőkre bocsátják ki, a jelen véleményben szereplő, a LIBOR-ra való hivatkozásokat azon LIBOR pénznem és futamidő pár(ok)ra való hivatkozásként kell értelmezni, amelyek közzétételét meg kívánják szüntetni.

kezelésére és irányítására, amely biztosítja többek között a piac integritását ([8]). Az EKB megjegyzi, hogy mivel a Bizottságnak a helyettesítő ráta kijelölésére vonatkozó javasolt hatásköre a javasolt rendeletben semleges módon került megfogalmazásra, az esetlegesen alkalmazható lehet más referenciamutatókra – például az európai bankközi kamatlábra (EURIBOR) – hivatkozó ügyletekre is, feltéve, hogy a javasolt rendeletben és a Bizottság végrehajtási jogi aktusában meghatározott keretfeltételek az adott referenciamutató vonatkozásában teljesülnek.

4. ***Az uniós felügyelt szervezetek általi vészhelyzeti tervezés***

4.1 Az EKB megjegyzi, hogy az (EU) 2016/1011 rendelet 28. cikkének (2) bekezdése megköveteli a referenciamutatót felhasználó (referenciamutató-kezelőtől eltérő) uniós felügyelt szervezetektől, a hitelintézeteket is beleértve, hogy megalapozott, írásba foglalt terveket készítsenek és tartsanak fenn azokról az intézkedésekről, amelyeket az adott referenciamutató lényeges változása vagy előállításának megszüntetése esetén tennének meg. Ha megvalósítható és célszerű, az uniós felügyelt szervezeteknek a vészhelyzeti terveikben meg kell jelölniük a továbbiakban már nem előállított referenciamutatókat esetleg helyettesítő, egy vagy több referenciaként használható alternatív referenciamutatót, megjelölve, hogy ezek a referenciamutatók miért lennének megfelelő alternatívák. Ezenkívül az uniós felügyelt szervezeteknek kérésre be kell nyújtaniuk e terveket és bármely frissítést az érintett illetékes hatóságnak, és szerepeltetniük kell ezeket az ügyfelekkel való szerződéses kapcsolatokban is ([9]). Ennek megfelelően az EKB értelmezése szerint a jogszabályban előírt helyettesítő ráta Bizottság általi kijelölése egy, a javasolt rendeletben meghatározott feltételek mellett a megszűnő referenciamutatóra alkalmazható kiegészítő eszközt fog jelenteni, és az nem érinti az uniós felügyelt szervezeteknek az (EU) 2016/1011 rendelet 28. cikkének (2) bekezdése szerinti vészhelyzeti tervezési kötelezettségeit és azok sérelme nélkül érvényesül.

4.2 Az EKB az (EU) 2016/1011 rendelet szerinti reformok által az egységes felügyeleti mechanizmuson belül felügyelt hitelintézetekre gyakorolt hatások horizontális vizsgálatát követően nemrég közzétette a hitelintézetek referencia-kamatlábak reformjára való felkészültségének horizontális értékelését ([10]). Az EKB a honlapján ezenkívül közzétette a hitelintézeteknek a referencia-kamatlábak reformjaival kapcsolatos előkészületeiről szóló külön jelentést ([11]), amely bemutat néhány olyan bevált gyakorlatot, amely segíthet a hitelintézeteknek a referenciamutatókkal kapcsolatos átmeneti tervezésben. E jelentések következtetései kiemelik annak fontosságát, hogy a hitelintézetek felgyorsítsák a kockázatmentes kamatlábakra való átállással kapcsolatos előkészületeiket, különösen azáltal, hogy mérséklő intézkedéseket dolgoznak ki és hajtanak végre, valamint szerződéses dokumentációjukban megalapozott és megfelelő biztonsági mechanizmusokat szerepeltetnek. Ezért az EKB a jogszabályban előírt helyettesítő rátára vonatkozó mechanizmus javasolt rendelkezésre állását nem tekinti az EURIBOR-ról vagy a LIBOR-ról való átállás alternatívájának, amennyiben az ügylet módosítása megvalósítható.

5. ***A kockázatmentes eurokamatokkal foglalkozó munkacsoport ajánlásai***

5.1 Az EKB megjegyzi, hogy a javasolt rendelet szerint a Bizottságnak a helyettesítő referenciamutató kijelöléséről szóló végrehajtási jogi aktus elfogadásakor figyelembe kell vennie a referenciamutató kamatjegyzése szerinti devizanem tekintetében illetékes központi bank szervezésében működő, alternatív referencia-kamatlábbal foglalkozó munkacsoport által megfogalmazott ajánlást, ha ilyen ajánlás rendelkezésre áll ([12]).

5.2 Az EKB ezzel összefüggésben emlékeztetni kíván arra, hogy a kockázatmentes eurokamatokkal foglalkozó munkacsoportot az EKB, az Európai Értékpapírpiaci Hatóság, az FSMA és a Bizottság hívta össze, valamint, hogy a munkacsoport titkárságát az EKB biztosítja, és az EKB a munkacsoportban annak létrehozása óta megfigyelőként részt vesz. Az ebben a kontextusban kibocsátott ajánlások azonban teljes mértékben e magánszektorbeli munkacsoport ajánlásai, és az EKB nem vállal felelősséget tartalmukért. Ezenkívül az a körülmény, hogy az EKB jelenleg biztosítja a munkacsoport titkárságát, nem értelmezhető arra utalóként, hogy az EKB egyetért a munkacsoport ajánlásaiban kifejezett véleményekkel ([13]).

([8]) Lásd: Financial Services Regulation: Rishi Sunak pénzügyminiszter House of Commonshoz intézett írásbeli nyilatkozata, HCWS307, 2020. június 23., elérhető: www.parliament.uk.

([9]) Az (EU) 2016/1011 rendelet 28. cikkének (2) bekezdése.

([10]) Lásd: *EKB Bankfelügyelet, A horizontal assessment of SSM banks' preparedness for benchmark rate reforms*, 2020. július 23., elérhető az EKB honlapján: www.ecb.europa.eu.

([11]) Lásd: *EKB Bankfelügyelet, Report on preparations for benchmark rate reforms*, 2020. július 23., elérhető az EKB honlapján.

([12]) Az (EU) 2016/1011 rendeletnek a javasolt rendelet 1. cikke 2. bekezdésével beillesztésre kerülő új 23a. cikke (3) bekezdése.

([13]) Lásd a javasolt rendelet (10) preambulumbekezdését.

6. ***Az érintett ügyletekre irányadó jog***

Az EKB értelmezése szerint a javasolt rendelet alapján a kijelölt helyettesítő ráta az (EU) 2016/1011 rendelet hatálya alá tartozó, uniós felügyelt szervezetet érintő minden korábbról megmaradt ügyletben vagy eszközben a megszűnő kamatláb helyébe fog lépni, amikor annak közzététele megszűnik, függetlenül az ügyletre vagy eszközre irányadó jogtól vagy a referenciamutató engedélyezésének vagy közzétételének helyétől. Ez a szándék az indokolásból ([14]) látszik következni, amely egyértelművé teszi, hogy a jogszabályban előírt helyettesítő ráta a törvény erejénél fogva kiváltja a megszűnő referenciamutatóra történő hivatkozásokat minden olyan ügylet esetében, amelyet uniós felügyelt szervezet kötött.

7. ***Az érintett ügyletek köre***

Amint azt az EKB a fentiekben megjegyezte, a javasolt rendelet alapján a Bizottságnak a helyettesítő ráta kijelölésére vonatkozó hatásköre az (EU) 2016/1011 rendelet hatálya alá tartozó, korábbról megmaradt olyan ügyletekre lenne alkalmazandó, amelyben valamely uniós felügyelt szervezet részes fél. Az EKB felkéri a konzultáló hatóságot, hogy fontolja meg az e javasolt hatáskör alá tartozó ügyletek körének kiterjesztését oly módon, hogy amennyiben a helyettesítendő referenciamutatóra hivatkozó ügyletre valamely uniós tagállam joga irányadó, a kijelölt helyettesítő ráta attól függetlenül alkalmazható legyen az ügyletre, hogy az ügyletben valamely uniós felügyelt szervezet részes fél-e. Ez elősegítené a fragmentálódás elkerülését, amely egyébként az uniós piacon a referenciamutatókra hivatkozó vonatkozó ügyleteket – különösen határokon átnyúló ügyleteket – illetően bekövetkezhetne, mivel egyes ügyletekre potenciálisan kiterjedne a helyettesítő ráta kijelölése, másokra azonban nem.

8. ***A biztonsági rendelkezések alkalmatlanságának meghatározása***

Az EKB megjegyzi, hogy a javasolt rendelet nem állapítja meg az annak meghatározására szolgáló kritériumokat, hogy a megszűnő referenciamutatóra hivatkozó ügylet biztonsági rendelkezései alkalmatlanok-e, és így az ügylet azon ügyletek kategóriájába tartozik-e, amelyekre a kijelölt helyettesítő ráta alkalmazásra kerülne, amennyiben úgy tekintik, hogy a referenciamutató közzétételének megszűnése jelentős zavart idézne elő az uniós pénzügyi piacok működésében. Az EKB értelmezése szerint ezt, valamint számos további vonatkozást a valamennyi érdekelttel folytatott megfelelő nyilvános konzultációt követően, a Bizottság által az (EU) 2016/1011 rendelet 50. cikkében említett eljárás szerint elfogadandó végrehajtási jogi aktusban kell majd tisztázni.

Abban az esetben, ahol az EKB a javasolt rendelet módosítására tesz javaslatot, külön technikai munkadokumentum tartalmazza a szövegezési javaslatokat és az azokhoz fűzött magyarázatot. A technikai munkadokumentum angol nyelven elérhető az EUR-Lexen.

Kelt Frankfurt am Mainban, 2020. szeptember 18-án.

az EKB elnöke
Christine LAGARDE

([14]) Lásd a javasolt rendelet indokolásának 12. oldalát.